

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

УДК 78.071: 78.072](477)(09) «18 /19»

Яким Горак

ЛИСТИ ДО ЯРОСЛАВА ЯРОСЛАВЕНКА В СПРАВІ ЗБОРУ КОМПОЗИТОРСЬКОЇ СПАДЩИНИ ДЕНИСА СІЧИНСЬКОГО

Перед смертю Д.Січинський заповів Я.Ярославленку і його музичному видавництву «Торбан» право на збір і публікацію своїх музичних творів. По смерті Д.Січинського Я.Ярославенко, сповняючи волю покійного друга, звернувся через пресу до всіх приятелів покійного – власників автографів композитора – з проханням надсилати твори для друку. 22 листи до Я.Ярославенка від різних осіб ілюструють процес віднайдення і надсилання творів Д.Січинського для видання у перші роки (1909-1912) після смерті композитора. Автографи листів нещодавно віднайшлися у фондах Львівської національної наукової бібліотеки ім. В.Стефаника і ще не опрацьовані для бібліотечних фондів. Цією публікацією вперше вводимо їх тексти у науковий обіг.

Ключові слова: лист, рукопис, автограф, Денис Січинський, Ярослав Ярославенко (Вінцовський), «Торбан», Євген Якубович, «Станіславівський Боян», Лев Джулинський, «Роксоляна», «Спадщина Дениса Січинського», «Діло».

У Відділі наукових досліджень музичних творів і фотодокументів Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В.Стефаника збереглася низка рукописних документів, адресованих Ярославі Ярославленку (справжнє прізвище – Ярослав Вінцовський (1880–1858)).

Особливу увагу привертає та частина документів, що говорить про долю творчої спадщини Дениса Січинського після смерті композитора. Ключовим і трагічним документом з цього огляду є автограф листа Д.Січинського від 28 лютого 1909 року, в якому композитор заповів Я.Ярославленкові і очолюваному ним видавництву «Торбан» – власність на рукописи своїх творів і право на їх збір та публікацію. Цей лист відсутній серед добірки листів Д.Січинського до Я.Ярославенка, збережених у рукописному відділі Львівської національної наукової бібліотеки ім. В.Стефаника [12]. Я.Ярославенко долучив до кожного з них окремо написаний власний коментар під назвою «Замітки до листів і карток пок. Дениса Січинського, укр[аїнського] композитора з приводу кореспонденції між нами», датований 22 лютого 1913 року [12, арк. 51–56]. І в коментарі цей лист зафіксовано: «Лист з 28 / 2 1909. Се формальне завіщане яким [Д.Січинський. – Я.Г.] зробив самотнім спадкоємцем усіх своїх творів «Музичну Накладню Торбан» у Львові» [12, арк. 56. – Підкреслення в автографі. – Я.Г.]. В існуючих публікаціях лист ніколи не відтворювався за автографом, чим мотивується його передрук у даній публікації (№ 1). У публікації Я.Ярославенка 1910 року [3, с. 1] його подано з істотними купюрами, оговореними автором публікації. 1936 року лист опублікував в повному обсязі Степан Чарнецький [20]. У короткій преамбулі він зазначав, що лист «наводжу дослівно, змінивши лиш правопис і одно драстичне слово» [20, с. 2]. Однак, редакційні втручання С.Чарнецького в текст листа значно глибші і істотніші, ніж просто зміна правопису (чи, точніше, підведення його до тогочасних вимог): замінюються слова, форми дієслів, два прості речення сполучаються в одно. «Драстичним словом» була фраза з листа про «скотське повоження» Джулинського, що С.Чарнецький змінив на лагідніше – «нелюдське поведення». Не знаючи про публікацію С.Чарнецького, 1993 року лист відтворений автором цих рядків у корпусі 28 листів Д.Січинського до Я.Ярославенка за публікацією 1910 р. [7, с. 297–298].

За кілька тижнів після смерті композитора, сповняючи волю свого друга, Я.Ярославенко подав на шпальтах газети «Діло» коротке оголошення: «Письмом з дня 28 лютого с.р. просив та уповноважив мене пок[і́йний] Денис Січинський видати усі його музичні твори, які находять ся між людьми, тому отсею дорогою прошу всіх тих, кому лишень милою була муза Покійного, щоб зволили прислати манускрипти в цілі їх опублікованя за адресою: «Теорбан», музична накладня у Львові, ул. Вроновська ч[исло] 8» [1]. На оголошення до Я.Ярославенка відгукнулося чимало людей різних професій, які знали Д. Січинського особисто, в домі яких композитор бував і дарував їм автографи

своїх творів. Їх листи показують щире підтримку ініціативи Я.Ярославленка: автографи Д.Січинського надсилалися йому або з проханням по використанні повернути, або ж – з умовою передачі після опублікування всіх автографів до музею чи архіву. Іноді повідомлення про власників автографів Д.Січинського появлялися у хроніках преси [дивись: 13]. При потребі Я.Ярославенко особисто відвідував адресатів, ознайомлюючись зі збереженими рукописами покійного композитора і відбираючи з них твори до публікації у видавництві «Горбан».

Листи становлять науковий інтерес в кількох аспектах. Передовсім, вони ілюструють процес збору творчої спадщини Д.Січинського і є авторитетними документами долі цієї спадщини на хронологічному відтинку між смертю композитора і передачею автографів його творів до бібліотеки НТШ. Листи розкривають людей з оточення Д.Січинського. Це видається важливим, оскільки у сучасному музикознавстві з них відомі хіба троє-четверо (Є.Якубович, Л.Джулинський, кривняки композитора – подружжя Ольги і Емануїла Січинських, В.Левицький), а контакти композитора з іншими, не менш заслуженими особистостями (як наприклад Я.Грушкевич, І.Чупрей, о. С.Борачок) є взагалі невідомими. Листи людей з оточення композитора документують низку малознаних деталей до історії творчості Д.Січинського. Такими є ініціативи Л.Джулинського представити клавир опери «Роксоляна» на фахову оцінку у віденську консерваторію, чи видати цей клавир у Ляйпцігському видавництві. Лист від Т.Купчинського (№ 21 в даній публікації) засвідчує існування у Д.Січинського окремого (крім гармонізації композитором відомої нині мелодії пісні-гимну) оригінального твору до тексту Франкового «Не пора». Лист, при цьому, підказує далі шляхи пошуку цього твору і віднайдення цієї композиції могло б бути цікавим новим штрихом і нез'ясованій історії цієї пісні.

Я.Ярославенко вів спеціальний облік всіх отриманих і побачених рукописів. Разом з листами серед рукописів зберігся зошит в лінійку у цупкій сірій обкладинці, на якій від середини зазначено олівцем: «Я.Ярославенко. Денис Січинський його життя та писання». Листки в зошиті не тримаються разом, можливо їх кількість менша, ніж стандартна. Зошит списаний до половини, в основному, простим чорним олівцем, але є також фрагмент писаний фіолетовим олівцем. В тексті наявні правки, помітки синьою пастеллю і чорним чорнилом. Принцип запису в зошиті – щоденниковий: під конкретною датою, а іноді і місцем здійснення запису, зазначається прізвище особи, в якій побував або ж від якої отримав Я.Ярославенко автографи Д.Січинського, а далі – переліки самих творів з місцем, а часом і датою їх написання. Перший запис в зошиті датований 13.06.1909 у Львові, останній – «Дня 7 / V 10».

Матеріали цього зошита послужили Я.Ярославенкові основою для написання статті «Спадщина Дениса Січинського» [3], яка стала підсумком роботи, проведеної протягом року після смерті Д.Січинського. У ній списки автографів творів композитора майже цілком наводяться за матеріалами зошита. Різниця полягає лише в тому, що у друкований варіант не увійшли зазначення місця і дати написання твору, ретельно зафіксовані у зошиті і взяті, мабуть, зі самих автографів Д.Січинського. Так, наведений у статті список творів від Олександри Гірнякової (з дому – Домбчевської) міститься у зошиті під датою «13 / VI 09», від Володимира Котовича – у записі 15 / VI 09, від Володимира Федака і Заплатинського – у записі від 11 / VII 1909. Винятком є перелік рукописів творів, отриманих від рідні композитора – Ольги та Емануїла Січинських. У статті наведено всього 9 позицій, тоді як двома присилками (за записами зошита – 16 червня та 3 липня 1909) Січинські надіслали рукописи 26 творів.

Зібрані автографи творів Д.Січинського були передані Я.Ярославенком до НТШ. У «Справозданні з бібліотеки за час від 1 січня до 30 цвітня 1913» у Хроніці НТШ зафіксовано: «В часі, обонятім сим справозданем, до II-го відділу [рукописи, автографи, дипломати. – Я.Г.] дарували: 1) Я.Вінцовський (Львів) – збірку автографів композ[итора] Д.Січинського» [19, с. 22]. Ймовірно, що в силу долі бібліотеки НТШ рукописи могли з часом розпорозитися. 18 березня 1941 року (отже за два роки після ліквідації НТШ) Я.Ярославенко був прийнятий на роботу на посаду музикознавця бібліотеки і з невеликими перервами (внаслідок воєнних подій) пропрацював тут аж до квітня 1948 року [про це: 10, с.39–41; 16, с. 11–13]. Поки що документально не зафіксовані клопотання Я.Ярославенка у той час долею переданих ним матеріалів. Ймовірно, що якусь частину він міг особисто віддати у бібліотеку, вже працюючи тут. Як би не попала ця добірка рукописів до бібліотеки – чи через архів НТШ, чи особисто від Я.Ярославенка – ці рукописи випали з під уваги бібліотекарів – формувачів існуючих у бібліотеці фондів Я.Ярославенка (Ф. 146) та Д.Січинського (Ф. 169) і залишилися донині не опрацьованими для бібліотечних фондів.

Листи публікуємо зі збереженням особливостей правопису, лексики, авторських підкреслень оригіналу. Несуттєві редакторські втручання стосувалися лише проставлення синтаксичних знаків: в оригіналі вони відсутні, що ускладнює розуміння змісту. Розшифрування скорочень слів подаємо

безпосередньо в тексті у квадратних дужках. Текст зошита «Я.Ярославенко. Денис Січинський його життя та писання» у даній публікації не відтворюємо, але окремі записи майже цілком використані в коментарях до листів (для зручності і короткості далі називаємо його просто – Зошит). Більшість листів датована авторами. Недатовані поштові картки Л.Джулинського (№ 7, 13, 14) датовано за поштовим штемпелем; його ж лист (№ 6) вдалося приблизно датувати, виходячи зі змісту і хронології початкових карток. Проблема, яку не вдалося повністю подолати в опрацюванні пропонованих листів – це інформація про деяких осіб, як згадуваних в текстах, так і авторів листів (як А.Бачинський, М.Козловський, певною мірою В.Федак та Т.Купчинський).

Вкінці вважаю прийнятним і неодмінним обов'язком висловити щире подяку завідувачу відділу наукового опрацювання творів образотворчого мистецтва Інституту досліджень бібліотечних мистецьких ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки ім. В.Стефаніка, кандидатів мистецтвознавства Ользі Осадці, яка, віднайшовши ці рукописні оригінали, довірила мені їх опрацювання і всіляко сприяла моїй праці над ними в процесі підготовки листів до друку.

№ 1

Від Дениса Січинського

Бережани 28 / 2 1909р.

Дорогий Товаришу!

На Твою посьлідну картку відписую такої сей час, – бо хто знає, що завтра станешь...

Я – підчас мого двотижневого майже (від 2-го до 13-го лютого с[его] р[оку]) побуту у Львові доконче хотів бачитись з Тобою, і то з многих взглядів, і був у Родичів Твоїх два рази, та – на жаль – безуспішно.

Будучи іменно тяжко і безнадійно хорим, бажав я в посьлідний раз бачитись з Тобою, – бо добре хибав знаєш, що я, – кромі Тебе – нікого більше вже не маю на світі; – тож хотів о дечім поговорити, – а далше: – я говорю се тверезо і серіозно, – понеже дні мої літерально почислені, – бажав я впорядкувати мої, артистичної натури інтереси:

Бо єсть у мене під руками, а далеко більше єще між людьми по широкому світу, моїх творів в манускриптах і відписах, – а я не здаю собі просто справи, що то за річи, кільки їх єсть і де вони находять ся?

Що до опери «Роксоляна», – то Джулинський¹ зриває зносини з тов справов, (і се задецидує рішучо завтрішний день!) а зриває тому, що я, – яко хорий і до праці (як інструментації спеціально) – на разі неспосібний, не хочу (і ніяк не могу) підписати Єму контракту о 2000 кор[он]. нищого, чим я зажадав, і то перед викінченням опери! – Потерпає бідачисько, що я вму! Гроші на виїзд на клініку до Відня не дав, – хвороба прибрала тепер таку фазу, що жадна операция вже спізнена, а я штуків лишень, т[о] є[сть] морфінов і аспіринов держусь з дня на день вижидаючи кінця. – По повороті зі Львова до нині, жив я в Бережанах – кредитом! – але, аби мати кредит такий, який я тут маю, треба точно що першого платити довги, а він заповів мені через людей, що скоро я Єму не підпишу цирографу, то не дасть мені 1 / 3 1909 (с[е] є[сть] завтра) ні сотика!

Таким чином зриває він первістну устну умову, – яков (без означеня ціни і речинця доставленя викінченої опери) ще дня 23 / 10 1907 в присутности свідків заангажував мене в Станиславові особисто до себе (до Лапшина) в цілі написаня опери.

Опера на укінченю; витяг фортеп[яновий] (давно в руках Стадника²) начисто переписаний і справлений єсть: Druck u/ Bühnengreiff) бракує ще дещо з – нелегкої орхестрації.

Тож, знаючи, що він, зле, або цілком ніколи розсуднійшим не інформований, зірве завтра цілий інтерес, – бо я жадного контракту перед викінченням праці Єму не підпишу, хотьби за скотське поведеня в фінансових справах, в хвили, коли я обложно хорий, – уважатись могу за властителя моєї опери, яко автор, ніким незв'язаний, – скоро він відступає!

Рівночасно вношу до суду позов о ударемненя замовленої праці. – а зазначю, що не ма дотепер між нами жадної правно важної письменної умови. Лишень устна в Станисл[авові].

Тому то, Дорогий товаришу, хотів я передати (на случай моєї смерти) манускрипт і

¹ Лев Джулинський (1849–1924) – священик, парох с. Лапшин, галицький журналіст і громадський діяч. Про його взаємини з Д.Січинським дивись у публікаціях [5; 6].

² Йосип Стадник (1876–1954) – український актор, режисер, театральний діяч. Впродовж 1894–1913 рр. працював в театрі товариства «Руська Бесіда» у Львові, а з 1906 р. був режисером і директором цього театру.

невикінчену інструментацію «Роксоляни»³, – як і право жаданя і визискованя від Стадника, взг[ядно] Джул[инського] витягу фортепяного. готового до друку з тої опери Тобі, взглядно заснованому Тобою, – одинокому нині видавництву музичному «Торбан», – а крім того всі мої денебудь находячі ся композиції і манускрипта, – на власність!?!??

Гонорару не жадаю (хита ...), але бажавбим, щоб мої праці дістались в компетентні руки.

А квестія рахунку мого з Джул[инським] обоятна, бо він сам каже, що зрікаєсь права жаданя від мене звороту уплачених грошей – а в прочім, не я, але він зриває інтерес.

Тільки що до інформацій.

Тобі з Дрогобича трудно, – знаю се – вирватись, а ще в додатку до Бережан, але мені ще труднійше!! – ві второк (2/3) буду постив, бо не буде гроша на віктунок! а далі – далі, – точений хоробою, без ліків і поживи знидію, взглядно пушу кульку в лоб!!

А так бажавбим сердечно бачитись ще раз бодай в житю з Тобою!! Даруй, що пишу на подлім папері, але лучшого не маю. Цілую Тя сердечно.

Твій Денис Січинський.

Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника НАНУ (далі – ЛННБ ім. В. Стефаника). – Автограф, чорне чорнило. На першій сторінці від середини згори (над місцем і датою написання) червоним і голубим олівцем двічі написано слово «Завіщанє» невідомою рукою. Зберігся конверт листа адресований: «2 / III. 09. Високопов. Пан Я. Вінцьковський інженер залізничний Дрогобич Dworzec». Між датою і адресом синім олівцем вписано слово «Завіщанє».

№ 2

Від Євгена Якубовича⁴

Станіславів, дня 31 / 5 1909.

Високоповажаний Пане Добродію!

Отсим листом хочу Вам останні дні б[лаженної] п[ам'яті] Дизя описати і дещо Вас поспитати.

З кінцем марта чи початком цвітня зявив ся Дизьо в Станіславові але вже поважно хорий. Я вислав его до лікарів, але годі, не хотів послухати. Мешкав в готелю, де я его частійше відвиджував. Та не стало ему гроша і я казав щоби удав ся до о. Джулиньського по гроші, а тим часом давав ему що міг. Щоби допомочи, запропонував ему аби дав для нашого Бояна Прольог «Роксоляни». Дизьо згодив ся за 60 К, що Боян охотно ему виплатив. Ми розписали і зачали учитись і він був зо 5 разів на пробі і дуже тішив ся, бо вже зачали сьпіваки сьпівати. Та зайшло таке, що неможна було дати концерту і ми полишили сей его твір пізнійше виставити.

А тим часом хороба своє робила і Дизя нищила. Він в очах никнув і видно було, що для него нема ратунку. Щоби его чимось заняти і аби мав якусь розривку запропонував я ему, аби зладив коляди в спосіб «Ще не вмерла»⁵ на що він охотно згодив ся а то ти більше що тутейша книгарня се від него закупила. Від 20 цвітня до 20 мая працював він над сими колядами і зробив їх около 25, за котрі ему Штаудахер заплатив. На 20 мая вже так захорував, що із ліжка більше не встав. Я був в сю пору по кілька разів денно, та приглядав ся его страшенній муці. Ось такі були его останні дні! Вічная ему пам'ять!

Та не всім тепер думати, бо Дизя нима, але про его твори. Він мав із собою ноти ріжні (его твори) і також олівцем писану партитуру опери «Роксоляна», якої я по смерти не знайшов. Як захорував, то я его питав ся де ноти, на що він мені відповів: «Я вислав все до п. Вінцьковського і зробив его спадкоємцем деяких творів», а раз сказав мені, що дав «Роксоляну» о. Джулиньському. Із сего виходить неясність, а то тим більша, що Дизьо також казав, що знищить «Роксоляну».

Позаяк мені дуже би жаль було, аби «Роксоляна» пропала, то запитуюсь, чи Дизьо Вам вислав

³ «Найдену «Роксоляну» я однак віддав о. Джулиньському, – коментує у «Замітках до листів і карток...» Я. Ярославенко, – який С[ічинськ]ому за роботу платив, однак власнивого права власности ніколи не набув. Усі його [Д. Січинського. – Я. Г.] твори треба було шукати, а ще й до нині не віднайдено усіх» [12, арк. 56].

⁴ Якубович Євген (1854–1926) – педагог, диригент, видавець. Заступник, 1898–1912 рр. – голова, а в 1899–1904 рр. – разом з Д. Січинським – диригент «Станіславівського Бояну». Спільно з композитором Є. Якубович 1902 р. був організатором музичної школи при «Станіславівському Бояні», в якій викладав, а з 1903 року став директором. Того ж 1902 разом з Д. Січинським створив нотне видавництво «Станіславівського Бояна» (побачило світ 25 випусків цього видавництва). 1912 року Є. Якубович емігрував до Філадельфії, де й помер.

⁵ Йдеться про збірник народних і патріотичних пісень на голоси діточі в супроводі фортепіано «Ще не вмерла Україна». Фортепіанний супровід належить Д. Січинському. Збірка видана у Перемишлі 1904 р. Згодом, після смерті Д. Січинського було здійснене друге видання цього збірника під редакцією С. Людкевича.

які ноти і чи він Вас зробив своїм спадкоємцем?

Прошу мені се ласкаво відписати. Дизя похоронив «Станиславівський Боян» дуже гарно. Він навіть бажав собі тут умерти. Сердечно здоровлю!

Євген Якубович

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф, чорне чорнило. На першій сторінці листа у верхньому лівому кутку аркуша – штамп фіолетовим чорнилом з текстом: «Євген Якубович в Станиславові (Заведене Карне)». З листом зберігся конверт, адресований: «Високоповажаний Добродій Ярослав Вінцковський Інженер в Дрогобичу Дворець». У верхньому лівому кутку лицевої сторони конверта – штамп фіолетовим чорнилом – такий же, як і на листі. З правого боку конверта, ближче до середини дата, написана чорним чорнилом: 8 / VII 09.

№ 3

Від Ольги та Емануїла Січинських⁶

В[исоко]Поважаний Добродію!

За ласкавий вираз правдивого і щирого співчуття складаємо ми в імені родини нашу найсердечнішу подяку. Простіть, Добродію, що я доперва днесь можу Вам деякі ближші інформації уділити що до творів пок[ійного] Дениса, бо що до послідних хвиль, будете знали так з «Діла»⁷, як і «Wiek-u» нов[ого]. Що до «Роксол[яни]», то я го свого часу запитовав, де знаходить ся і він мені заявив, що зложив в Бережанському «Бояні», бо, мовляв, Джул[инський] не хотів ему всю належність виплатити. Тим часом Якубовичеви знова шось енчого говорив, а кінець кінцем мав пок[ійний] мати в своїм куферку і, будучи около 15 / 5 еще в готелю Кесслера, мав бути у него о. Джулиньский і правдоподібно забрав всьо, що було. Тож Якубович не знає, де знаходить ся інструментації Прольогу і I Акту – тож раджу удатись Вам передовсім до о. Джул[инського], а так само до Бережанського «Бояна». Що до енчих его творів, то у нас суть і у сестри жіночої, котра тепер як раз у нас перебуває, деякі манускрипти композицій, до тепер не виданих. Можемо охотно ними служити, однак під услівем звороту тихже, а так само з просьбою, абиьте були ласкаві по одному примірникови нового видання Єго творів нам уділити. Під рукою маємо в Радчи сліжуючі манускр[ипти], до котрих ближші обьясненя і обставини, в яких були компоновані, могла би жена особисто дуже охотно уділити. Будьте протє ласкаві, слиб Вам час дозволив коли до нас вибратись, однакож наперед карткою о прибутку Вашім нас повідомити, а будемо сему дуже раді.

Маємо слідуючі манускрипти:

- 1) Вами згад[аний] «Похоронний марш» (Вікторів 16 / XII 901)
- 2) «На вічний сон» (фрагмент з сим[фонічної] поеми (Альфредовій донечці⁸)
- 3) «Піснь без слів № 2 з 28 / 10 906
- 4) «Дума про гетьмана Ничая», гармон[ізована] Д[енисом] Січ[инським] 30 / 7 903
- 5) Розличні уривки початі пісні.

Марш Сагайдачного на 4 руки є поки що в Винятимоцях, тож при найближшій спосібности вишле сестра – суть еще манускр[ипти] вже друкованих річей, до котрих всіх ближші обставини рівнож жена охотно уділить.

Залучаючи Вам щиро сердечне поздоровленє пишємось

Ольга Еман[уїл] Січиньск[і]

Радча 5 / 6 909.

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф, чорне чорнило.

№ 4

Від Володимира Котовича

Стрий 5/6 909.

Високоповажаний Панє Інженер!

Відповідно до Вашої дописки в «Ділі»⁹, прошу прийняти до ласкавої відомости, що єсьм в

⁶ Емануїл Січинський (1869–1924) – священик, крєвняк Дениса Січинського. Висвячений в сан 1894 року. Працював адміністратором у Жабокруках (коло Городенки, 1894–1896) і Тростянці (Снятин, 1896–1897), відтак парохом у Пацикові (Станіславів, 1900–1905), а з 1905 р. до кінця життя був парохом у Радчі. Ольга – його дружина.

⁷ На момент написання листа у «Ділі» були надруковані такі матеріали, пов'язані зі смертю Д. Січинського: [дивись: 8; 15; 17; 21].

⁸ Доньці Альфреда Будзиновського.

посіданню 2 творів Січинського, а іменно «Гей на горі там женьці жнуть», компоновані на оркестру дутих інструментів, та гармонізації «Реве та стогне» на хор мішаний з фортепяном, котрі то міг бим післати аж тогди, коли сі манускрипти будуть мені звернені, та коли будете могли мені дати якусь знижку при розпродажі его творів. Крім сих, є в бібліотеці «Стрийського Бояна» манускрипт «Лічу в неволі». Се вже, певно, маєте, та і не будете дбати про него. Хиба що схочете, то я, яко бібліотекар, могу его переслати. Рівночасно прошу прийняти до відома, що Січинського твори знаходять ся також в Закладі Дроговизьким. Він був там капельмайстром, а я учителем і ми оба дуже з собою добре жили. Завладалисьмо хори, я в Николаєві, де покійний був диригентом, а я его заступником. Овоцем сего хору були вечерки в честь Шевченка.

Кілька творів его позістало в самім Закладі на дуті інструменти. Приміром знаю про вальс «На філях Дністра» (анальогічний до «Na falach Wisly» Wrońsko-go¹⁰). Кінчучи сей лист, вдалось мені вишукати у себе ще два твори, а іменно із «Legend-и» на fligelhorn solo в супроводі фортепяну і Scabt дутих інструментів яко акомпаніямент до хору мужеського перерібка Nieszporu Beethoven-a¹¹. Тогди, отже, є всіх у мене 4.

Знаю, що подібних в Закладі буде більше, бо покійний писав сі річи принагідно на ріжні концерти в Закладі, стосуючись при тім до обставин сих музикальних місцевин. Наколиб се лежало в інтересі видавництва, то моглиб мене вислати до Закладу, або і сам по них поїхав, сли ю еще далось там чогось відшукати. Прошу проте о відповідь.

Володимир Котович
Учитель, Стрий, Коперника ч. 4

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф, чорне чорнило. Папір з водяними знаками.

№ 5

Від Олександри Гірняк (з Домбчевських)

Високоповажаний Пане!

Прочитавши в «Ділі» оголошення в справі видання композицій бл[аженної] п[ам'яті] Д. Січинського¹², спішу донести, що між моїми нотами єсть багато манускриптів бл[аженної] п[ам'яті] Д. Січинського. Богато з них вже друковано, богато Він переписував мені, або переробляв на чотири руки («Моряки» прим[іром]) з чужих композицій, але є трохи і таких, що їх мабуть нігде не ма межі людьми. Ноти свої, виїжджаючи в Липськ, я полишила у рідні (Домбчевські, Львів, ул. сьв[ятого] Антонія ч[исло] 1 П[і] п[о]верх[і]).

В такім разі Ви, В[исоко]п[о]важаний Пане, будете ласкаві хиба самі потрудитись на ул. сьв. Антонія і вибрати собі з саламахи моїх нот се, що потрібне¹³, а рівночасно пишу до моєї сестри Наталки Домбчевської, щоби всі ноти предложила Вам до розпорядку.

Можливо, мій брат з власної ініціативи предл[ожить] Вам сі ноти в такім разі не потребувалиб вже трудитись особисто.

Вкінці если мені вільно Вас просити о щось, то се буде іменно зворот тих манускриптів по зужиткованню їх, бо сі оригінальні ноти будь-що-будь дуже мила памятка для мене. За узгляднення

⁹ Йдеться про публікацію [1].

¹⁰ Вронський (Wroński) Адам (1851–1915) – польський композитор, який поруч з Л. Левандовським, І. Хмелевським та Ф. Тимольським увійшов в історію як один з кращих авторів танцювальної музики. Вчився у Краківській музичній бурсі, був заступником капельмейстра у військовому оркестрі в Кракові, де також організував свої оркестрові військові колективи. Згодом працював директором «Товариства музичного» в Коломиї, Самборі, а відтак – капельмейстром театральним у Львові.

¹¹ У Зошиті під датою «Стрий 15 / VI 09» Я. Ярославенко зафіксував: «Володимир Котович учитель, о. Бурачок Яйківці – коло Жидачева перед виїздом до Станіслава: 1) «Реве та стогне Дніпр широкий», написаний в Николаєві. Мешкав тогди в Закладі. 2) Legend a Fliegelhorn з фортепяном, писаний в Дроговижи. 3) «Сагайдачний» на духову оркестру в Дроговижу. 4) Nieszporu Beethovena на хор мужеський в супроводі sextet дух. інструментів. В стрийскім «Бояні» «Лічу в неволі» (власність «Львівського Бояна»).

¹² Йдеться про публікацію [1].

¹³ У Зошиті під датою «13 / VI.09. Львів» зазначається: «Після підписів на нотах найдених у рідні Олександри з Домбчевських Гірнякової, жінки доктора хімії, пробуваючих під сю пору в Липську, представляють ся писаня ось так: «На філях Дністра» вальси на 2 руки, Дроговиж 29 / 3 1897; «Кілько дум ту переснилось» 1891; «Fipale» Вікторів 13 / II 1902; «І не питай мене чому сум» 19 / 8 1904; «Не сьпівайте мені сеї пісні» Вікторів 10 / XII 1901; «Як почуєш в ночі» 30 / 7 1901; «Пісня без слів» Вікторів (?) 22 / XII 1901». Інший запис, позначений тією ж датою наводить список ще 10 композицій Д. Січинського, отриманих від О. Гірнякової. Цей список буде наведено у статті Я. Ярославенка «Спадщина Дениса Січинського».

моєї просьби булаб дуже вдячною.

Остаюсь з належним поважанем

Олександра з Домбчевських Гірнякава

Липськ дня 9 червня 1909.

Leübnesstrasse 6. IV. L.

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Чорне чорнило, автограф. Лист збережено з конвертом, адресованим на ім'я Я. Вінцовського німецькою мовою.

№ 6

Від Лева Джулинського

[орієнтовно перша половина 1909 року]

Високоповажаний Пане!

Дуже жалую, що не міг бачитись з Вами в Бережанах. Рукописи нот Покойного Дениса, дотичащі «Роксоляни», прошу мені звернути, бо власне їх потребую. Повинна бути там орхестрація комнатна (оправлена) акту II, дальше «Пролог» в рукописи і ціла рукопись оловцем «Роксоляни» і много чистих нот вже поліньованих. Чи все тоє там знайде ся я не знаю: на всякий случай, прошу мені прислати все тоє, що я маю власностію. Чи знайшли яке щось и для себе? Сподіюсь, що еще и п[ан] Будзиновський¹⁴ відшукає ві Львові, доси еще ничь мені не писав. Коли будете у Львові, звідайтесь.

А що буде за видавництвом «Роксоляни»? Можеби колись приїхали до мене до Лапшина, а справу обговорилиби і заключили умову. Я на все готов. Або спілка, або гонорар за труд.

А можеби добре було оголосити наперед предплату? Колиби згодилось бодай 300 предплатників (по 15 К) втогди ішлибисьмо на певняка. А бодай знали, яка є ситуація. Ось даю ту шкіц такого оголошення. Подумайте о тім. Впрочім, мігби до Вас приїхати до Дрогобича. З поважаням
Джулинський

Лапшин

п[овіт] Бережани.

Будучи садиноким і неограниченим властителем історичної опери в 3 діях з прольогом п[ід] з[аголовком] «Роксоляна», котру то оперу покойний Денис Січинський скомпонував на моє препорученя и замовленя і комплетно викінчив у мене в Лапшині, бажаю той знаменитий твір т[о] є[сть] витяг фортепяновий зі всіми співами і хорами так талановитого та, на жаль, покойного вже музика видати друком і то в як найкрасшім липскім виданю. Понеже того рода видавництва музичні суть незвичайно коштовні, тож желав би упевнитись наперед, як високим зробити наклад? В тій ціли розписую нинішнім предплату на витяг фортепяновий опери «Роксоляна» зо всіми співами і хорами. Пісьля оціненя знатоків має бути музика чудовою, а лібрето прехороше. Предплата вносить 15К вже заплаченою посилкою. Печатати буду спішно без замовлених пренумератів. Рукопис Покойного має 50 аркушів великого формату і стільки вірогідно буде і аркушів друку як найстислишого.

Предплату належить прислати на руки о[тця] Л[ева] Д[жулинського] пароха в Лапшині п[овіт] Бережани, яко властителя тої опери, або на руки п[ана] Я. Вінцовського, інжинера в Дрогобичи, котрий підняв ся яко друг і почитатель музики Покойного Дениса занятись сим видавництвом і діла довершити.

Можеби се «Діло» помістило, а окремо давав би анонс [1 слово не відчитується. – Я.Г.] до всѣх часописей. Текст в 3 зязиках (великоруский вже маю).

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф, чорне чорнило, папір в лінійку.

№7

Від Лева Джулинського

[за поштовим штемпелем: 15 червня 1909р.]

П[ане] Т[оваришу] Доси не получив жадної відомости – відповіді – на моє письмо. Чи може не получили? «Роксоляну» наміряю передати «Рускому Театрови» до рук п. Стадника. В тій ціли прошу мені переслати всю партитуру тої опери, яка позістала по Покійнім Д[енисові] С[ічинському],

¹⁴ Йдеться про Альфреда Будзиновського (1871–1942) – громадського і політичного діяча, організатора сокілько-січового руху і туристики в Галичині, учасника визвольних змагань 1918–21рр., брата В'ячеслава Будзиновського. 1937 року від А. Будзиновського Зиновій Лисько записав спогади про Д. Січинського, які були опубліковані: [22].

або до п. Стадника (тепер в Бучачі).

Около 15 с[его] м[ісяця] буду* [дописка олівцем: «* 16/6 Сегодня был лично у насъ. – Я.Г.] во Львовѣ и желав бы бачитись з Вами. Чи будете во Львові? З поважанем

Джулинський.

Лапшин, п[овіт] Бережани.

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф, чорне чорнило. Картка адресована: «П.Т. Музична накладня. Інженер Вінчковський. Дрогобич 2». В адресації перекреслено після слів «Музична накладня» – назва «Торбан» і адреса – «Львів, ул. Вроновська 8». Зверху від середини картки, над адресацією – прямокутний штамп «Łapszyn (Brzeżany)», а у верхньому лівому кутку – поштовий овальний штамп «Brzeżany» з датою на штемпелі: 13.6.09.

№ 8

Від Ольги Січинської

[орієнтовно 16 червня 1909]

Високоповажаний Пане!

Простіть, що доперва нині змоглисьмо вислати Вам манускрипт нот Дениса покійного¹⁵ – однак ми були перешкоджені гостиною Батька та не мали часу все зібрати. Нині я Вам подам ще деякі адреси осіб, где пок[ійний] Денис перебував, а іменно: О. Стефанчук Павелюк к[оло] Станіслава; Пенсіонований Комісар скарбу Чорненький¹⁶, Станісл[авів] ул[иця] Липова, О[тець] Борачок Яйківці к[оло] Жидачова¹⁷, Дир[ектор] Тисовецький «Народна Торг[івля] Станіславів, Лев Гузар нотар Галич, Пані Гірнякова (з дому Домбчевска Леся) невідоме місце побуту¹⁸, Судия Федак Бережани, котрий може подати адресу одної учительки в Бережанах, где, припускаю, буде неодна знаходитись! Крім того, я ще в Станісл[авові] в двох місцях сподіюсь ще що найти – як лише час буду мати, а у сестри єсть манускрипт «Не співайте мені сеї пісні» і где що з друкованих пісень, але транспоновані. Єсли потрібно, то Сестра на другий місяць прише. Єсьм в посіданю гдеяких листів з часів Викторова, коли пок[ійний] шукав у мене розради в своїм душевнім терпіню, рівнож з послідних часів в Бережанах, коли вже був хорий і чув свій близький конец. Єго послідним бажанням було бути ще в Радчи хоть раз – хоть годинку – казав, що мусить привезти партитуру «Роксоляни», щоб я переграла, бо казав «ледви чи коли доведєсь Вам почути ту річ», але не судилось Єму вже бути у нас, хоть як того горячо бажав. Не судилось і мені заграти Єму ще хоть раз – та у[спо]коїти хоть на хвильку Єго знуждане серце, як то нераз давнійше удавалось мені в найбільше бурхливих хвилях єго душевних терпінь. Ілюстрацію до «Пісни без слів», писаної в Радчи, подам в другім листі, бо се вимагає більше писаня, а єсть для зрозуміня музики дуже важне. Пересилаю щирий привіт

Ольга Січинська

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф, чорне чорнило. З листом зберігся конверт, адресований: «Високоповажаний Ярослав Вінчковський інженер Дрогобич». У верхньому правому куті лицевої сторони конверта – дата чорним чорнилом 16 / VI 09. На цій підставі датуємо лист.

№ 9

Від Володимира Левицького¹⁹

Високоповажаний Пане!

¹⁵ У Зошиті під датою «Дня 16 / VI09» занотовано: «Дістав'єм отсі ноти і письмо від Ольги Січинської жени пароха о. Емануїла з Радча коло Станіслава». Далі перелік на 20 позицій творів Д. Січинського із зазначенням авторського місця написання і датування кожного з них.

¹⁶ Доньку цього комісара Д. Січинський навчав співу. Значно пізніше, 1941 року, у праці «Нотографія музичних творів до слів Івана Франка (по день 1 / V 1941р.)» Я. Ярославенко, подаючи історію відомого солоспіву Д. Січинського «Як почувеш вночі», писав: «Ця пісня одна з кращих і дуже часто співаних пісень Д. Січинського, була присвячена Марії Чорненько в Станіславові, доньці судовика, в якого домі він часто бував, а навіть вважав себе тоді учителем молодій співачки» [23, с. 134].

¹⁷ Северин Борачок (1859–1923) – священик, випускник Львівського університету і львівської духовної семінарії. З 1885 – декан Радівців Буковинського повіту, потім – Білківців Зборівського повіту. З 22.03.1892 був парохом села Яйковець на Жидачівщині. Був передових поглядів, а тому був знайомий з багатьма мистцями. Так відомо, що 1905 року у нього гостили І. Франко в товаристві В. Гнатюка та М. Коцюбинського.

¹⁸ Як з'ясує поданий вище лист О. Гірнякової до Я. Ярославенка, вона перебувала тоді у Липську (Ляйпцігу).

¹⁹ Володимир Левицький (псевдонім – Лукіч, 1856–1938) – український публіцист, видавець. Випускник Львівського університету, за фахом – юрист. Входив до складу редакції журналу «Друг», був редактором альманаху «Ватра». Та чи не найбільше відомий Володимир Левицький як редактор львівського журналу «Зоря» (1890–1896).

Обіцяні речі Січинського пришло Вам в перших днях липня, бо мушу виїхати на кілька днів до Львова. Пишу вже з дороги, тому не гнівайтесь, що олівцем. Колиб до того часу Ви змінили адрес, то подайте мені. З глибоким поважанням

Волод[имир] Левицьк[ий]

Стриганці 22 / VI 909.

ЛННБ ім. В. Стефаника. Поштова листівка. Автограф. Олівець.

№ 10

Від Ольги Січинської

Високоповажаний Пане!

Пересилаю ще кілька рукописей пок[ійного] Дениса²⁰ – вправді непокінчені – але може варта що – рівнож німецьку автобіографію²¹ – те все нашлося там, где покійний давніше мешкав і «піснь без слів» від одної панночки. Там рівнож довідалама ся, що покійний, будучи у них еще тиждень перед смертю, говорив, що відпис «Роксоляни» переслав Вам, а бруліон спалив.

Хочу Вам подати еще гдеякі назви осіб, где Ви певне будете могли неодно по покійнім знайти, іменно: оперовий співак Ludwig (мабуть тепер переносить ся до Познаня) професор семінарії учительської зі Стан[іславова] Ичванці (тепер гдесь на Мазурах) Професор учительс[кої] семінар[ії] Урусский в Станісл[авові].- О.Порайко в Станісл[авові] – ще покійний учив панну грати на гармонії. – Пані проф. Демянчукова з дому Мількевич і єї брат академик фортепяніст – та скрипак Микловский Станіславів. Раджу удатись до судії Федака в Бережанах – а він певно знає назвиско тої учительки, з котрою лучили Дениса дружні відносини – може, навіть, щирійші, як з Лесею Домбч[евською] і там певно буде найбільше незнаних людям річей.

В однім письмі з Бережан впоминав Денис о якійсь пісні народній з Криворівні пов[іт] Косів, котру опрацював – і казав, що пустит в сьвіт! Не знаю, чи і где она єсть? Може полишив що в готелю в Бережанах.

Обяснення взглядно ілюстрацію пісні без слів, писаної в Радчи, я уділю устно – се вельми гарна річ. Прошу, однак, приїхати, коли я еще в дома буду – бо при кінці липня я вибераюсь до купелів. Остаю з поважанням

Ольга Січинск[а]

3 / VII 09.

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф. Чорне чорнило. Папір з водяними знаками.

№ 11

Від Євгена Якубовича

Станіславів, дня 7 / 7 1909

Високоповажаний Добродію!

Прошу не гніватись, що я так довго Вам нич не відписував. Я був дві ниділі у Відни, а потім закінчїня року шкільного не дали мені Вам відписати. Я однак і в сім часі почав вишукувати твори Дизя. Они порозкидані по всіх усюдах, так, що се не легка справа їх відшукати. Остатну его діяльність і твори від десяти літ (почавши від его приїзду до Станіславова) я майже цілковито знаю, бо ми жили разом сі роки. Знаю під яким впливом він свої твори писав і коли їх писав. Много творів сьвіт не знає. Они дуже розкинені і треба їх шукати по всіх помешканях і всіх місцевостях, на яких він перебував. Доси удалось мені дещо віднайти, однакож аж час вакаційний до сего ужию. Знайшов між иньшим его сольову пісню «Моя могила» кілька тактів фортепянового супроводу недокінчено. Я много уже маю его материялу. Хочу докладно позбирати і зложити тай оголосити хронологічно як він творив і напишу, що все тоє Вам віддаю. Однак з тим застереженням, що Ви по виданю віддасьте рукописи до якогось «Архівум» от до тов[ариства] імени Шевченка або «Просьвіти». Я сам знаю, що

²⁰ У Зошиті під датою 3 / VII запис Я.Ярославенка: «Одержав від Ольги Січинської еще пару манускриптів а то: 1) Якби ви знали, недокінчений мішаний хор з форт.; 2) Пісня без слів g-moll (коротенька); 3) І золотої (початок орхестрації); 4) Пісня до слів Вороного (недокінчена); 5) Піснь до слів Карманського (недокінчена); 6) «Finale»; 7) автобіографію etc. Подану по німецьки; 8) Відпис укладу з Укр. Накладнею».

²¹ Серед паперів разом з листом зберігся обширний лист німецькою мовою, датований «Stanislau September 1905», який містить біографію Д.Січинського. Рукопис написаний чорним чорнилом на 4 сторінках (спарованих по дві) в подовгасти клітинку. Над початком листа, вгорі ближче до правого верхнього кутка сторінки – штамп фіолетовим чорнилом «Емануїл Січинський». Вкінці листа – допис фіолетовим олівцем: «На випадок виданя сего листу в оригіналі поправив з грубшого (т.е. в стилістичнім напрямі). О.Еман. Січинський».

ліпших рук, як Ваших, нема.

Покійник лишив мені також много творів, щоби я видавав, але пісьнями І. Воробкевича²² я так загнав ся, що маю довгу із видавництвом звиш 1500К. Як би Ви були цікаві подивитись на его твори, які я в своїх руках маю, то бим дуже просив. Прошу, однак, мене наперед кілька днів о Вашім приїзді повідомити, бо я могу не бути вдома.

Пан Будзиновський удавав ся до мене і показував Вашу карту, та я ему сказав, що хочу Вам бути в сім труднім ділі помічним.

Сердечно здоровлю! З приналежним поважанем

Евген Якубович

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф. Папір в лінійку, чорне чорнило. В кінці листа, під підписом – штамп фіолетовим чорнилом: «Евген Якубович в Станиславі (Заведене Карне)». З листом збережений конверт, адресований: «Високоповажаний Пан Ярослав Вінцковський ц.к. інженір желіз. в Дрогобичу Дворець». На лицевій стороні конверта у верхньому лівому кутку – штамп фіолетовим чорнилом – такий же, як на листі.

№ 12

Від Володимира Левицького

Високоповажаний Пане Інженер!

По бл[аженої] п[ам'яті] Денисі Січинськім остали у нас такі його твори в автографах:

«У гаю, гаю» (уринок з «Гайдамак») сольо сопр[анове] з форт[епіаном]

«Я жду тебе» - сольо сопр[анове] з форт[епіаном]

«І не питай мене» (сл. Луцького) сольо сопр[анове] з форт[епіаном]

«Весняним мріям» (Marche funebre) на фортеп[іано]

Крім сього:

Його укладу орхестральна партитура (5 інстр[ументів] см[ичкових]) до «Вечерниць» Ніщинського, Партитура орхестральна до «Дніпро реве» і його акомпанямент до хору з солями Кишакевича «Українська пісня» («В ранці рано» - Кониського)²³.

Крім сього є кілька автографів пісень вже друкованих.

Коли б що з висше поданих річий могло придати ся до заміреного повного видання творів сього так талановитого трагічно нещасливого композитора – могли би Вам радо – в відписах – служити.

З глибоким поважанем

Волод. Левіцький,
студ[ент] прав.

Стриганці коло Езуполя 12 / XI 909.

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф, чорне чорнило.

№ 13

Від Лева Джулинського

[За поштовим штемпелем: 21 січня 1910]

П[ане] Т[оваришу] Ad rem: Витяг форт[епіановий] «Роксоляни» передав п[анови] Стадникови до представлення сеи опери. Не може мені зараз звернути, бо еще не укінчив партитури и т.д. Я сего витягу, на чисто Покійним переписаного, дуже потребую, бо маю предложити до оцінки Консерваторії музичн[ої] в Відни. Прошу отже умильно вypoжичити п[анови] Стадникови витяг форт[епіановий] олівцем писаний, з котрого Покойний переписував на чисто і то може тільки акт III, щоби я міг скорше свій одержати.

Надіюсь, що мені се зділаєте, бо се випечатане може дуже приспішити. Прем'єра «Роксоляни» має бути в Станиславові²⁴. З поважаням

²² Мовиться про видання: Воробкевич І. 12 пісень на хори мужеські а капелля до слів Т. Шевченка / Упорядк. Д. Січинський. Липськ: Брайткопф і Гертель, [1906]. (Видавництво «Станіславського Бояна» № 22.

²³ Про названий твір композитора, педагога, хорového диригента, священника Йосифа Кишакевича (1872–1953) нічого невідомо. Олександр Кониський (1836–1900) – український письменник, громадський діяч, один з фундаторів Товариства імені Т. Шевченка у Львові.

²⁴ Прем'єра опери Д. Січинського у постановці львівського українського театру під дирекцією Й. Стадника відбулося у Коломиї 10 квітня 1911 року під диригентурою М. Коссака. У ролях були задіяні Філомена Лопатинська (Роксоляна), Луговий (султан), Іван Рубчак (Ібрагім), Петровичева (повірниця Роксоляни), Івлєв

Л. Джулинский,
Лапшин, п[овіт] Бережани
ЛННБ ім. В. Стефаника. Почтова картка, адресована: «Високоповажаний Пан Вінцьковський Інженер залізниці Дрогобич (Дворець залізниці)». Автограф, чорне чорнило. На марці із зображенням Франца Йосифа – поштовий штамп з написом «Brzeżany» і датою: 21.1.10.

№14

Від Лева Джулинського

П[ане] Т[оваришу] Прошу мене ласкаво повідомити, чи передали ноти «Рокс[оляни]» п[анові] Стадникові? Дуже мені на тім залежить, щоби міг витяг форт[епяновий] від п[ана] Стадника получитьи якь найскорше.

Ожидаю ласкавого отвiта і остаю з поважаням

Джулинск[ий]

25 / I 1910.

ЛННБ ім. В. Стефаника. Поштова картка адресована: «Високоповажаний Пан Вінцьковський ц[ісарсько -]к[оролівський] Інженер залізниць. Дрогобич. Дворець залізниці». Автограф, чорне чорнило.

№ 15

Від Євгена Якубовича

Станіславів, дня 14 / III 1910

Високоповажаний Пане!

Сердечно дякую за «Альбум»²⁵. Дуже гарна річ. Висилаю видання творів Дениса. Маю много річей (рукописів) Дениса як: фортепянови, сольові і хорові, яких сьвіт не бачив. Мені дуже а дуже залежить на тім, щоб єго твори видати. Я тепер ношусь з гадкою щось пустити в сьвіт.

Що хочити друкувати «Лічу в неволі» і «Дніпро реве» се дуже добре, бо мене питають із усіх сторін. Я хоч маю рукописи, то годі мені всім відписувати. Отже друкуйте!

Я бим дуже був Вам вдячний якби Ви були ласкаві до мене потрудитись. Я ношусь з гадкою де що про Дизя написати і годі мені до сего взятись. Булоб добре і навит жаданим, щоб Ви зволили зі мною перед написаням дещо поговорити.

Маю єго «Січ в поході» (марш січей) дуже гарна річ. Се булоб на часі видати. Досить того, що маю і такі композиції, які ще сьвіт не бачив, а деякі були лише в Станіславові сьпівані.

Прошу отже коньчи приїхати і до мене загостити. Та щоб Ви мене дома застали, то прошу карткою мене повідомити.

З приналежним поважанем

Євген Якубович

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф, чорне чорнило. Листок в лінійку з водяними знаками. На лицевій стороні – штамп фіолетовим чорнилом: «Євген Якубович в Станіславові (Заведене Карне».

№ 16

Від Івана Чупрея²⁶

В Яблунові, 15 / 4 1910

Високоповажаний Пане!

Не дуже я музикальний, тому не відписую маршу Січинського, але посилаю Вам єго в оригіналі²⁷. Прошу єго сейчас по одержаню відписати, а оригінал назад рекомендованим листом

(блазень). У рецензії на постановку [11] інформувалося, що композитор закінчив в оркестровці лише половину прологу і цілу другу дію, а все решта інструментував Коссака – диригент прем'єри. Того ж року 28 грудня театр виставляв оперу ще раз у Тернополі за участю Ф. Лопатинської [9]. 15 березня 1912 року оперу було поставлено у Львові у залі «Gwiazdy» з тим же виконавським колективом під диригентурою М. Коссака. [про це 4, с. 2]. Того ж року оперу під назвою «Бранка Роксоляна» у Києві поставив театр М. Садовського.

²⁵ Йдеться про видання: Альбом пісень на один голос в супроводі фортепяно. – Львів-Лейпціг : Музична накладня «Торбан» [1908р.. Тут вміщено 12 солоспівів Д. Січинського.]

²⁶ Іван Чупрей (1882–1923) – галицький громадський і політичний діяч, організатор «Січей», співредактор календарів, «Запорожець», секретар Крайового Січового Комітету, пізніше – Бойової Управи.

²⁷ У Зошиті під датою «16 / IV 10» запис Я. Ярославенка: «Одержав від Івана Чупрея в Яблунові «Січ в поході» на 4 голоси мужеські з фортепяном. Відписав і післав дня 16 / IV назад рекомендовано».

відослати. Се усліве, під яким вам посилаю марш, – а посилаю без відома Д[окто]ра Трильовського²⁸, котрий виїхав до Відня.

Оден примірник того видання, де буде поміщений той марш, прошу прислати даром до бібліотеки товариства Народних Спілок до рук Дра Трильовського – се друге усліве.

За марш Вам будемо дуже вдячні і по можности будемо старати ся помістити его в котрім з наших видавництв.

Остаю з поважанем

Іван Чупрей

Адрес

Іван Чупрей

В Яблонові.

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф, чорне чорнило. Листок в лінійку. У верхньому лівому куті штамп з текстом: «Др. Кирило Трильовський краєвий адвокат і посол до Ради Держ. в Яблонові». У правому верхньому куті слово «В Яблонові» перед датою також відтиснено як штамп, аналогічно під словами «Адрес Іван Чупрей». Зберігся конверт листа, адресований олівцем: «Високоповажаний Пан Ярослав Вінцьковський Дрогобич Дворець». На лицевій стороні конверта, ближче до верхнього лівого кута – штамп фіолетовим чорнилом «Чупрей Іван в Яблонові». З лівого боку конверта, нижче середини лицевої сторони – марка-наклейка «Jabłonów № 334».

№ 17

Від Євгена Якубовича

Станіславів, дня 29 / 4 1910

Високоповажаний Пане!

Даруйте, що я зараз не відписав на ваш лист. Однак я був 23, 24, 25 у Львові і неміг зараз відписувати.

Що до списання творів нашого любого і незабутнього Дизя, то я се в протягу мая на певно зроблю, лише хочу мати відписи, що також досить часу коштує. Я мав і маю намір написати про життя Дизя, та під якими і коли, і де він писав. Наколи Ви хочити писати відчит про него, то прошу коньчи зі мною бачитись, бо я не в стані все то написати, що знаю, то що як раз для Вашого відчиту придасть ся.

Наш «Боян» хочить уладити концерт в річницю смерти²⁹. Хоча він припізнить ся, то еще нічого не шкодить. Розумієсь, що буде і відповідний відчит. Наколиби Ви такий мали, то гадаю, що добре булоб, аби Ви его і у нас на концерті виголосили. Нам коньчи потрібно бачитись і устно поговорити і обговорити, тому прошу Вас загостіть до мене, а при сій нагоді побачити, який я маю матеріал, полишений Дизьом. Я еще написав в кілька місць, де знаю, що суть рукописи Дизя, і гадаю, що їх дістану. Сї рукописи будуть такі, яких ані Ви, ані я немаємо.

Якби Ви їхали до мене, то прошу коньчи мені наперед написати, бо можу небути дома.

Сердечно Вас здоровлю! З приналежним поважанем

Євген Якубович

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф. Чорне чорнило, листок в лінійку.

№ 18

Від Володимира Федака³⁰

²⁸ Кирило Трильовський (1864–1941) – громадський і політичний діяч, засновник і один з керівників Української радикальної Партії, творець січового руху, адвокат, журналіст, видавець. З 1908 року був Головою Січового Комітету.

²⁹ Концерт відбувся 15 грудня 1910 року у театральній залі товариства ім. С. Монюшка [дивись: 18, с. 14]. Дохід з концерту призначався на пам'ятник композиторові. Мабуть, Я. Ярославенко не зміг приїхати на концерт, хоч грошевий внесок на будівництво пам'ятника надіслав. Серед рукописів є недатований лист від «Станіславівського Бояна», підписаний головою товариства П. Чайківським та Мирославом Гаврилівим (секретарем), написаний після концерту, з таким текстом: «Високоповажаний Пане Інжинір! Прикро нам дуже, що Ви не зволили прийняти участі в нашій концерті, на яку ми числили і на якій нам дуже залежало. Отсим дякуємо Вам за прислані Вами з «Музичної Накладні» ноти та за приобіцяний даток на памятник та пишемося з повним поважаням».

³⁰ Володимир Федак був суддею повітового суду у Бережанах. Разом з дружиною Ольгою та відомим драматургом І. Мидловським був засновником у Бережанах хору «Бояна». «Володимир Федак судія в Бережанах

Любезний Пане Інженер!

Тепер роздобув я один свіжий кусник бл[аженої] п[ам'яті] Дизя від Богдана Чайківського³¹ – без титулятури.

Про сей кусник ніхто не знав нічого – слова рівнож не знані нікому. Так що приходили на здогад – що се мабуть і слова самого композитора.

Яким способом той кусник найшов ся у пп. Чайківських – сего Богдан не вмів вяснити. – В часі свят видобув я від п[ані] Брікманової кусник, о котрім я Вам вже торік згадував і его рівнож Вам відсилаю³².

Так Пані Брікманова, як і п[ан] Богдан Чайківський годять ся, щоби оригінали зложити в музею – просять, однак, одне і друге – щоби їм надіслати в таким разі докладні відписи зложених ними кусників.

Подаючи се до Вашого відома, здоровлю Вас при тій нагоді сердечно та прошу кілька слів відповіді як з тим дрантям поступите. – відписи прошу прислати на мої руки – гаразд.

Вол. Федак.

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Автограф. Фіолетове чорнило. Папір з водяними знаками.

№ 19

Від А. Бачинського

Бурштин 10 / 7 910.

Високоповажаний Пане Інженер!

Ту в Бурштині проживає мачоха пок[ійного] Дениса Січинського і при нагоді казала мені, що має деякі автографи композицій Покійника – я не музик, то й не могу оцінити вартости тих річей. Прошу проте звернутись просто до неї, а она готова дати всі композиції. Адреса єї: Ванда Січинська аквізиторка Крак[івського] Тов[ариства] забезпечень в Бурштині. З поважанєм

А. Бачинській, лікар ветер[инар].

ЛННБ ім. В. Стефаніка. Поштівка, адресована: «Високоповажаний Пан Ярослав Вінціковський інженер залізниць. Дрогобич». Автограф. Чорне чорнило.

№ 20

Від Ярослава Грушкевича³³

Станіславів 27 / VII 910

В[исоко]п[оважаний] Пане Інженер!

У моєї своячки в Станіславові панни Нусі Тисовецької знаходить ся три автографи бл[аженої] п[ам'яті] Дениса Січинського. Позаяк она не хоче їх з рук випустити, тож я подаю Вам їх спис враз з датами. Може Ви їх вже маєте і они Вам непотрібні.

І автограф

[дві картки звичайного нотного формату]

Високопов[ажаний] Панні Нусі Тисовецькій на спомин від автора

і жінка були дуже музикальні люде, часто гостили С[ічинськ]ого у себе» – пише Я.Ярославенко у «Замітках до листів...» [12, ар. 51].

³¹ Богдан Чайковський (1888–1941) – адвокат, син письменника Андрія Чайковського. Випускник Бережанської та Перемиської гімназій. Студював право у Львові і Кракові, здобув докторат у львівському університеті. 1914 р. став добровольцем до легіону УСС. 1918 р. приїхав до Станіславова, де в уряді ЗУНР працював редактором «Вісника державних законів». З 1920 працював адвокатом в Коломиї, Підбужі, Белзі. 1925 відкрив адвокатську канцелярію в Сокалі. Був культурно-громадським діячем. Очолював філію товариства «Просвіта», був хоровим диригентом, бандуристом. Загинув у тюрмі при вул. Лонцького у Львові.

³² У Зошиті під датою «11 / VIII 09 Бережани» Я.Ярославенком записано: «У судії В.Федака не найшов, крім «Фрагменту e-moll» нічого; зате у начальника суду Олександр Врюкманн-Монастирської найшов мазурку (до альбома) на фортеп'яні у Панства Федаків при вечорі». А під датою «Дня 17 / V 10» запис: «Від Володимира Федака в Бережанах поштою дві річи: 1) Пісня без слів (Mazurka) f-moll; 2) Паду чолом до скелі пісня на один голос з фортеп'яном».

³³ Грушкевич Ярослав Теофілович (1873–1964) – український лікар. Випускник Краківської та Львівської гімназій, у студентські роки був головою академічного товариства «Ватра». Працював асистентом у відомого львівського офтальмолога доктора Балабана, спеціалізувався в університетських клініках Берліна, Відня, Праги. 1903 року відкрив у Львові першу окулістичну практику, 1905 – переїхав до Тернополя. З 1909 року і до смерті працював у Станіславові. У міжвоєнний час очолював місцеву філію Українського гігієнічного товариства, товариства «Сокіл», був довголітнім членом управи товариства «Бесіда».

«Mazourka»

Стан[іславів] 27 / XII 906.

[при кінці дата: 24 / II 904]

II автограф

[одна картка]

(ч. I.) Письні без слів

[при кінці дата: Викторів 22 / XII 901]

№ II

[при кінці дата 14 / I 907]

III автограф

[чотири картки]

В[исоко]п[оважаній] Панні Нусі Тисовецькій на спомин від автора

«Минули літа молодії»

Слова Т.Шевченка

Стан[іславів] 30 / 3 907

[при кінці дата: 9 / II 907]

Слибсьте потребовали яких вияснень, то подам дуже охотно. Здоровлю сердечно з поважанням

Д[окто]р Яр. Грушкевич

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф, чорне чорнило. Папір з водяними знаками.

№ 21

Від Тадея Купчинського³⁴

Дорогий!

З прикrostию доношу, що нинішне ціле пополудне жертвував я на пошукування за твором Д[ениса] С[ічинського] «Не пора» і на жаль – надармо. Натомість найшов я «Коби», яке було написано на другій половині того самого аркуша, з чого вношу, що хтось (або я?) віддер і собі (або комусь?) позичив³⁵. – Щось як крізь сон здається мені, що я свого часу... колись... дав його Артимовичеві для «Бандуриста»³⁶. На певно не знаю. О скільки собі пригадую, що зачиналось так:

Музична нотация на двох лінійках (верхня – сопрано, нижня – альт/тенор). Темп і ритм позначені як 2/4. Текст під нотою: Не по - ра не по - ра не по - ра Мос - ка -

Музична нотация на одній лінійці (сопрано). Темп і ритм позначені як 2/4. Текст під нотою: ле - ви ля - хо - ви слу - жить до - вер - ши - лась У - кра - ї - ни

Може віднеси ся у «Ділі», може хто віддасть. – «Коби» яко оригінал! - посилаю в дарі.

Здоровлю сердечно

ТКупчинський
Кр. Дир[ектор] скарбу

³⁴ Припускаємо, що автором цього листа є Тадей Купчинський (1879–1938) – хоровий диригент, актор, гармонізатор народних пісень, член президії Товариства «Руська Бесіда» у Львові (1909–1912 – її секретар), брат цитриста Євгена Купчинського. Т.Купчинський працював як службовець Галицької фінансової палати.

³⁵ Парадоксально, що маючи в цьому листі такий важливий документ до історії пісні «Не пора» до слів І.Франка, Я.Ярославенко нічого не згадав про наведені тут деталі у своїй «Нотографії музичних творів до слів Івана Франка» [23, с. 119–143]. До слова, у цій праці значне місце відведено творам Д.Січинського до слів поета і серед них – хорів «Не пора!».

³⁶ Артимович Петро (коло 1885 – коло 1920) – хоровий диригент і співак аматор. З 1904 р. працював диригентом учнівського хору Української академічної гімназії у Львові, а впродовж 1906–1914 був диригентом чоловічого хору «Бандурист» та водночас і «Бояна» (1912–1914).

Львів, 25 / 8 1910

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф, чорне чорнило. Папір з водяними знаками.

№ 22

Від Модеста Козловського

Високоповажаний Пане!

Лист Ваш з 13 / V с[его] р[оку] не міг бути по причині мого виїзду борше поладжений. Справді у мене сут манускрипта бл[аженої] п[ам'яті] Дизя, но они для мене мают неоцінену вартість і яко памятка, і під зглядом музичним. Не можу, отже, служити ними, бо легко моглоби ся трафити, що підчас пересилки моглоби закинути ся, а для мене страта їх булаб невинагородженою. Впрочім, твори се по більшій части малі самі пісоньки короткі до слів ріжних народних, або поетів дібрані. Перепрашаю, отже, що не могу поступити по інтенціям Вашим і позістаю з належним поважаням

М.Козловський

Потутори 22 / V 912.

ЛННБ ім. В. Стефаника. Автограф, чорне чорнило. З листом зберігся конверт, адресований: «Високоповажаний Пан Ярослав Вінцковський інж[инер] відділу III ц[ісарсько-]к[оролівської] Дирекції желізниць. Львів». В нижньому лівому кутку конверта – поштовий штамп з датою 22.5.12. Здаду лист запечатаний двома круглими сургучевими печатками з ініціалами «МК».

1. Вінцковський Я. В справі видання композицій бл.п. Дениса Січинського / Я.Вінцковський // Діло. – 1909. – № 119. – 4. 06. (22. 05). – С. 3. – Підписано: Инж. Яр. Вінцковський.
2. Вінцковський Я. Роксоляна (Із театральної музики) / Я.Вінцковський // Нове слово. – 1912. – № 34. – С. 2-3.
3. Вінцковський Я. Спадщина Дениса Січинського / Я.Вінцковський // Діло. – 1910. – № 85. – 18 (5).04. – С.1.
4. Волошин М. Роксоляна / Я.Вінцковський // Діло. – 1912. – 17.03 (4. 03). – С. 1–2. – Підписано: Др. Мих. Волошин.
5. Горак Р. Довга дорога до Лапшина / Р.Горак // Із забуття: Генеалогічні дослідження / Упоряд. З.Служинська. – Львів : Галицька видавнича спілка, 2002. – С. 3–44.
6. Горак Р. Кривда / Р.Горак // Науковий вісник музею Івана Франка у Львові. – Вип.3 – Львів :Каменярь, 2003. – С. 5 -33.
7. Горак Я. Листи Дениса Січинського до Ярослава Вінцковського. / Я.Горак // Записки Наукового товариства імені Т.Шевченка. – Том ССХХVI : Праці музикознавчої комісії./ Ред. О.Купчинський, Ю.Ясіновський. – Львів, 1993. – С. 281–303.
8. Денис Січинський [некролог] // Діло. – 1909. – № 113. – 27 (14).05. – С. 3.
9. З Товариств // Діло. – 1911. – № 284. – 25. 12 (12. 12). – С. 6.
10. Лаба В. Творець українських маршів Ярослав Ярославенко: життєвий та творчий шлях. – Львів, 2000. – 49 с.
11. Левіцький З. «Роксоляна» пок. Д.Січинського на сцені / З.Левіцький // Діло. – 1911. – № 83. – 14. 04 (1.04). – С. 7.
12. Львівська національна наукова бібліотека ім. В.Стефаника НАНУ. – Відділ рукописів. – Фонд 169 (Д.Січинський). – Спр. 31.
13. Новинки. До відома видавцям композицій Дениса Січинського // Діло. – 1911. – № 178. – 12. 08 (30. 07). – С. 4. – Підпис: О. Б. І.
14. Новинки. На пам'ятник бл. п. Денисови Січинському // Діло. – 1911. – № 1. – 2.01.1911 (20.12.1910). – С. 7. – Підписано: І.
15. Посьлідні дні життя і похорон Дениса Січинського (Станіславів д. 1.VI. 1909) // Діло. – 1909. – № 117. – 2. 06 (20. 05). – С. 3. – Підписано: Ф.
16. Романюк С. Відділ мистецтва: події, факти, особистості / С.Романюк // Записки Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника: Збірник наукових праць. – Випуск 2 (18). – Львів, 2010. – С. 5 – 43.
17. Смерть композитора // Діло. – 1909. – № 112. – 26 (13).05. – С.3;
18. Станіславський Боян // Діло. – 1910. – №274. – 8.12. (25.11) – С. 6 - 7;
19. Хроніка Наукового товариства імени Шевченка. – 1913. – Вип. II. – Ч. 54.
20. Чарнецький С. З пожовклих листків / С.Чарнецький // Назустріч. – 1936. – № 24. – С. 2.
21. Чарнецький С. Над сьвіжою могилою / С.Чарнецький // Діло. – 1909. – № 115. – 29 (16).05. – С. 3;
22. Чоловік від холери (Уривок зі спогадів Альфреда Будзиносського) // Назустріч. – 1937. – № 2. – С.3. – Підписано: «Зо слів п. Альфреда Будзиносського, списав Др. З.Лисько. Стрий, 5 січня 1937».
23. Ярославенко Я. Нотографія музичних творів до слів Івана Франка (на даний час 1941р.) / підготував до друку, вступна стаття і коментарі – Яким Горак // Українська музика. – 2011. – Число 1. – С. 119–143.

Перед смертю Д.Сичинський завіщав Я.Ярославленку і його музикальному видавельству «Торбан» право на збір і публікацію своїх музикальних произведень. Після смерті Д.Сичинського, Я.Ярославленко, исполняючи жельанье свого покойного друга, обратился через прессу ко всем товарищам покойного с просьбой присылать сочинения композитора для публикации. 22 письма к Я.Ярославленку от разных людей иллюстрируют процесс поиска и присылки произведений Д.Сичинского для издания в первые годы (1909–1912) после смерти композитора. Автографы писем недавно нашлись у фондах львовской национальной библиотеки им. В.Стефанька и еще не обработаны для библиотечных фондов. Этой публикацией впервые вводятся их тексты в научный обиход.

Ключевые слова: *письмо, рукопись, автограф, Денис Сичинський, Ярослав Ярославленко (Винцковський), «Торбан», Евгений Якубович, «Станиславовський Боян», Лев Джульїнський, «Роксоляна», «Наследие Дениса Сичинского», «Дело».*

Prior to his own death D.Sichynskiy bequeathed to Y.Yaroslavenko and his Torban Music Publishing House the rights for collection and publication of his musical compositions. After the death of D.Sichynskiy Y.Yaroslavenko, executing the will of his late friend, had appealed in press to all friends of the deceased, who owned composer's autographs, with the request to send these works for publication. The progress of finding and sending D.Sichynskiy's works for publication in the first years (1909–1912) after composer's death is reflected in 22 letters from various persons to Y.Yaroslavenko. The autographs of these letters have been found recently in V.Stefanyk Lviv National Academic Library and have not yet been archived. The current publication introduces the letters into scientific discourse for the first time.

Key words: *letter, manuscript, autograph, Denis Sichynskiy, Yaroslav Yaroslavenko (Vinzkovskiy), «Torban», Yevhen Yakubovytsch, «Stanislavs'kyi Boyan», Lev Dzhulynskiy, «Roksolyana», «Denys Sichynskiy's Heritage», «Dilo».*

УДК 78.071

Любов Кияновська

НАЦІОНАЛЬНО-ДУХОВНІ ЗАСАДИ ТВОРЧОСТІ ВІКТОРА КАМІНСЬКОГО

В статті розглядається творчість одного з провідних сучасних українських композиторів Віктора Камінського в аспекті зв'язку з національною традицією, як фольклорною, так і професійною, насамперед релігійною. Зазначається взаємодія «національного – універсального» як у виборі тематики та програмних вказівок, так і в самій системі музично-виразових засобів. Особлива увага приділяється спадкоємності з регіональною композиторською школою Галичини.

Ключові слова: *національний світогляд, релігійна музика, вокально-хорові жанри, камерна творчість, симфонія-кантата, фольклорні інспірації.*

Творчість сучасного львівського композитора Віктора Камінського займає значне місце у музичному житті України останніх років. Свідченням цього є постійна участь у міжнародних музичних фестивалях – «Київ-Мюзік-Фест», «Контрасти», «Прем'єри сезону», «Два дні і дві ночі» та ін. Сфера комунікативних векторів індивідуального стилю мистця багатогранна – він отримав визнання і як автор симфонічних та камерно-інструментальних творів академічного спрямування, і в прикладних галузях церковної канонічної і театральної музики, і в естрадному жанрі.

Зокрема симфонія-кантата «Україна. Хресна дорога» на вірші Ігоря Калинця та ораторія «Іду. Накликую. Взиваю...» на тексти Митрополита Андрея Шептицького в поетичному опрацюванні Ірини Калинець неодноразово прозвучали в концертах та були записані на телебаченні у виконанні заслуженої капели України, лауреата Національної премії ім. Т.Шевченка «Трембіта», а також на компакт-дисках в серії «Духовна музика України». «Акафіст до Пресвятої Богородиці» постійно транслюється з Ватикану у недільних Богослужіннях, «Молитва Мойсея» на слова Ірини Калинець була передана Папі Римському Бенедикту ХУІ і отримала його схвальний відгук, а кантатою на слова І.Франка «Благodatна пора наступає» в 2006 р. вшанували 150-річчя від дня народження геніального поета.

Ці факти свідчать про той широкий суспільний резонанс – не лише в Україні, але й в світі – який отримали монументальні вокально-хорові твори композитора. Проте не менш активне виконавське зацікавлення викликають і його камерно-інструментальні опуси.